

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:	Felelős szerkesztő:	Társ-szerkesztő:	Hirdetéseket és előfizetéseket
Egész évre . . . . . 5 frt — kr.	Dr. Prok Gyula.	Sztempák Jenő.	elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyháza,
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.			iskola-utca 13-ik szám.
Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.	Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.		Egyes szám ára 10 krajczár.

A főgymnasium fejlesztése.

A nyiregyházi főgymnasium az 1897/98. tanévről beszámoló értesítőjében az igazgató szépen megírt jelentése az intézet egyébb, fontosabb mozzanatai mellett elmondja, hogy a „helybeli szülők jogosult igényeit szem előtt tartva, de meg elejét veendő a tanév elején előfordulni szokott nagymérvű tódulásoknak, az I. és II-od osztály növendékei már július hó három első napján vették föl. Mintán pedig oly tömegesen jelentkeztek az osztályokba a tanulók, hogy a törvény által megszabott maximális létszámot mihamar túlhaladták, a kultuszminiszter egy ide vonatkozó rendelkezésében foglalt felhatalmazáshoz képest az első osztályba 68, a II-ikba 67 tanuló lett az iskola látogatásának jogával — megajándékozva. Megjegyzi még főgymnasiumunk érdemdús igazgatója, hogy a lefolyt tanévben a III. osztály létszáma is nyolczal több a törvény engedélyezte létszámnál.

Vegyünk ehhez a jelentéshez egy kis statisztikát.

A főgymnasium I-só osztályának 67 tanulója közül 48 Nyiregyháza állandó lakással bíró szülők gyermeke,

A „NYIREGYHÁZA” TÁRCZÁJA.

Venczel úr ötletei.

Irta: Abonyi Árpád.

Venczel Gusztáv ur a pénzügyek miniszterümanak szövevényes gépezetében való szerény, de igen pontosan iorgó kerék. Tisztelességes, derék, szorgalmas közeg, immár hat év óta. Mintahivatalnok — ugymond főnöke — a kinél eszményibb magyar állami közegzet még Lukács László hevesen csapongó fantáziája sem képes képzelni. Becsületes férj — ugymond felesége, egy almodozó, sáppadt, kicsi asszony, — a ki se korcsnába, se kaszinóba, se kávéházba nem jár; gázsiját, tíz forint hijján, mind neki adja, s hazas életök őt esztendeje alatt mindössze egyszer tobzódtott négy pohár sör erejéig azon örvendetes esemény tiszteleteré, hogy a fizetését évi kétszáz kemény forintokkal kegyesen megnövelte az állam. Finom nép — ugymond a házmesterné, — pontosan fizeti a házbért, lelkiismeretesen fizeti a szemét-pénzt, s bár nyolczkor nyit s nyolczkor csuk, s bár sohasem csöngtet be tiz után — új napján mégis kiszurja az öt pengő jutalmat, s a mint az egy jól nevelt, finom pártájhoz illik, még kezét is fog ezen sváb kocsisból házmesterré vedlett, goromba tökfűköval.

Lón azonban, hogy Venczel úr agyvelejének rendszeres járása minden átmenet nélkül hirtelen megváltozott. Kitűnő hivatalnok, becsületes férj és finom pártáj maradt ezután is, — kollegái a miniszterium

idegen illetőségű pedig 19 tanuló. A A II-ik osztályban az első csoportba 45 tanuló, a második csoportba pedig 21 tanuló tartozik.

Az idézett jelentés mindenekelőtt azt hirdeti, hogy a főgymnasium három alsó osztálya nem képes befogadni az összes jelentkező tanulókat, hogy továbbá az idegen illetőségű tanulók aránylag csekély számára tekintettel, rövid idő múlva nem képesek többé a nyiregyházi szülők gyermekeinek sem helyet adni ezekben az osztályokban. — Előre látható ez azért, mert a nyiregyházi iparos és földműves elem gyermekei feltűnő csekély hányadát képezik a főgymnasium létszámának, ellenben a legközönségebb életpályák mindinkább több és több gymnasiális osztály sikeres elvégzését követelik, s így akarva, nem akarva a most gymnasiumi oktatás nélkül életpályára bocsátott gyermekek egy jelentékeny hányada igénybe fogja venni szülővárosa főgymnasiumát. Vagyis nehány év múlva vagy teljesen kiszorulnak az idegen illetőségű gyermekek a nyiregyházi főgymnasiumból, vagy az egyenlő jogokban való részesítés a nyiregyházi szülők gyermekeit is egy részében meg fogja

harmadik emeletén, a 42. számú hivatalos kalitkában azonban hamarosan észrevették, hogy az állam e derék közége idonkint sajátságosan merengő tekintettel piszkálja aktákkal megrakott íróasztalán a rácsöppent tintapecskéket s mintha nem foglalkozna anyira a visszleszámitolási illeték kimutatások élvezetes munkájával, az igavonásnak azzal a buzgó tökélyével, mint addig.

— Valami baja van — dűnyögte Podlupka úr a fiatal Báthory István segédfogalmazó jelölt úrnak (a Dob-utcából) s megmarkoláta vastag, gyanusan rézszínű orrát, mely e kétségbejöttön száraz, öreg tisztviselőnél a dolgok velejébe való elmélyedést jelentette.

Báthory István („der Pisti“ a Dob-utczából) ravaszul hunyorgatott s határozott rossz indulattal ezt utgotta az élénken figyelő Podlupka rengeteg füleibe:

Az a baja, hogy a Gunderl, tudja . . . a felesége, veszedelmes macska s Venczel úr végre rájött, hogy az az ártatlan alamusziasg tulajdonképen . . . izé . . . hogy is mondjam . . .

— Csaldóni tetszik, — felelte kéjjel az öreg. (Hála Istennek, csakhogy ez is megjárta a házassággal.) Am tiltakozva intett: nem hisz az egészből semmit. Pletyka léssen. Az a kévony kicsi asszony? Ugyan a manóba . . .

— Az hát! erősítete a kissé szeptős, ellenben vörhenyes hajzatú ifju s még ravaszul hunyoritott. A Gunderl, tetszik tudni és a főnök úr, tudja, — érték egymást . . . izé, hogy is mondjam . . .

fosztani a gymnasium igénybe vehetésétől a jelentkezés sorrendjétől függően. — Már pedig nyilvánvaló, hogy sem az idegen tanulók teljes kizárása, sem a nyiregyháziaknak az idegenek kedveért és bármilyen okból való mellőzése nincs érdekében senkinek sem ezen világon.

A kérdés tehát sokkal fontosabb, semhogy a megnyugvás összetett kezével lehetne az értesítő ezt a részét átolvasni

Sem az értesítőből, sem más forrásból nem tudunk oly tervet, amely a hova előbb beálló akutt baj orvoslására törekednék. Az eszköz, amellyel segíteni lehetne, kályon fekvő. Vagy párhuzamos osztályok szervezése, vagy más jellegű új gymnasium létesítése. Az elsőt kivihetetlenül teszi a fenntartó ág. evang. egyház e czélra már kimerített ereje, a másikat pedig csak az az egyetlen ok, hogy hamarosan nem lehet találni oly tényszót, aki hivatva volna kötelesség szerűen a hiánypótló gymnasium felállítására.

A városra még gondolni sem lehet, mert valóban elég áldozatot hozott már úgy az elemi, mint a gymnasiális nevelésre. Az államra szintén

Nem fejezhette be: Venczel úr össze-rezen, megszűnt piszkálni a tintapecskéket fölöttébb zavart tekintettel fordította kollegái felé a fejét. Egy szót sem hallott a gonoszkodásból, de sejtette, hogy ő róla van szó. Az öreg Podlupka kíméletlen komondor, rögtön megharapja az embert, a kinek nem lerge erkölcsű a felesége mint az övé volt, míg el nem szökött az illedemellen személy egy cseh bandistával. „Der Pisti a Dob-utczából“, se külömb. Szegény lévén, izraelita, szeptős, rőthaju, és formátlan lévén, nincs szerencséje a hölgyek körül. Irigy tehát és éles nyelvű; mondhatni szentelen is titokban a jeles ifju, ha biztonságban érzi magát, egyekben pedig a miniszterium legkiválóbb számfelgőjének híreben áll, aki okvetlen meg fogja csinálni a maga karrierjét.

— Miről puszmoghatnak? . . . tünődött lehagoltan Venczel ur, s érezte, hogy pontosan csörgedező vére most valamivel hevesebben lüktet a halantékaiban. Lábszáraiban, hátán és ágyéka körül kellemetlen zsihongas váltakozott némi forrósággal. Mi az ördögről beszélhetnek?

Az öreg Podlupka e pillanatban homlokára bökte szemüvegét, felpillantott és oly nyers nevetésben tört ki, amit lehetlenség volt félreérteni.

— Ahá! — mondotta Báthory István (a Dob-utczából) és ismét nevetett. Milyen szerencse és hajhó! . . . mily nemes gyönyörű az ilyen elkezeredett vén szívnék, mint az övé: ihol megint egy ostoba ember, ki ő hozzá hasonlatos a vak-ság fátumában

nem, mert ahhoz tulságosan magyar a vármegyénk. Maradna még két lehetőség. Vagy a katolikus egyházmegye vezetőségének kellene gondolni Szabolcsvármegye magasabb oktatásának érdekeire akkor, midőn a rendelkezésre álló tanulmányi alap felhasználásáról szó van, vagy pedig a pangó nagy-kállói algymnasiumot kell áthelyezni ide, ahol jobban tudakozódnának utána, mint a jelenlegi helyén.

És ha való az, hogy az oktatás-ügy általában véve nem helyhatósági érdek, de magasabb alap elvek rendező erejének befolyása alatt kell, hogy álljon. — úgy el kell tekinteni mindenkinek, aki bárminő szempontból kapcsolva érzi magát ennek az algymnasiumnak Nagy-Kállóban való létehez, akár a Nagy-Kálló érzékeny veszteségétől, akár attól a viszonytól, a melyben a szerencsésebb és ügyesebb Nyiregyháza a lassu vérű Nagy-Kállóhoz áll.

Ezek után nem lehet kétség az irányban sem, hogy a szóban forgó kérdés, illetően leendő megoldásának ügyét a nyiregyházi főgymnasium tanári karának hivatás szerint kell kezébe vennie. Ő érzi leginkább annak a súlyát, hogy az intézete a fokozatosabb igények kielégítése elől kénytelen bezárni ajtaját. Más részlől az oktatás ügyünkben való szellemi vezetés, eszméknek a produkciója, kezdeményezés az intézmények létesítésében, s mindezekért a szüntelen agitálás úgyszólván az élet hivatásából folyó feladatát képezi.

Üdvös jelenségnek tartjuk, hogy a főgymnasiumnak épen a négy alsó

osztálya az, amelyekben túltömöttség mutatkozik. Kifolyása lehet annak a lassanként tért foglaló helyes szülői felfogásnak, amely az iparos pályákra való átlépést néhány gymnasialis osztály elvégzése után engedni meg csak. Hogy mily fontos előfeltételét bírja a jelenleg minden suly nélküli iparos-osztály fejlődése ennek a felfogásnak az érvényesülésében, s hogy mennyire ettől függ az iparos elem jövője és versenyképessége, arra ugyan kár sok szót vesztegetni. Épen nem paradoxon, hogy nem az érettségi vizgát tett tanulók nagyszáma, hanem az alsó gymnasialis osztályokból iparos pályára lépő tanulók száma adja meg minden gymnasiumnak a különös szociális jelentőségét. Az oka igen egyszerű: — sokkal nagyobb szükség van értelmes iparosra, mint a szellem proletárjaira.

De ha ez így van, akkor nagy mulasztást követ el minden érdekelt tényező, ha csendes megnyugvással nézi a nyiregyházi főgymnasium alsó osztályaiban a padokért való küzdelmet, amelyben igen sokan elesnek annak a szándékuknak a kivételében, hogy gymnasialis oktatás eredményeit értékesíthessék a ma már felette követelő igényű iparos pályán.

Ezek alapján — véleményünk szerint — nem elutasítani kellene a gymnasium alsó osztályaiból az elkésett jelentkezőket, hanem minden megengedhető eszközzel bekényszeríteni azokat is, akik egy, vagy más okból nem akarnak, vagy nem képesek gymnasialis oktatást venni

Mindezekből az következik, hogy a túltömöttségről való panaszt állandóan napirenden kell tartani, s nem csupán a lelkiismeretes igazgatói jelentés révén egyszer egy évben vegen róla tudomást az, illetőleg azok, akiket a dolog közelebbről érdekel.

Közügyek.

— Szabolcsvármegye közigazgatási bizottsága e havi rendes ülést ma délelőtt tartja meg a vármegyeháza kistermében. Az ülésen a rendes havi hivatalos jelentésen kívül tárgyalás alá kerülnek a többek között Lőrinczy István vól kenézölő jegyző felelőzése a vármegye alispánjának 21639/97. K. sz. határozata ellen; Nyiregyháza város kérelme a vasuton érkező árúk után a vámszedési jog engedélyezése iránt; a kereskedelemügyi miniszter leirata a debreczen—ungvári törvényhatóság közti kiépítés tárgyában hozzá intézett feliratra; a belügyminiszter leirata a nagy-kállói kórház, 1899. évi költségvetésének jóváhagyása tárgyában; a kereskedelemügyi miniszter leirata a postai csomagok házhoz való kézbesítése és az utalványok kifizetése tárgyában; a kir. államépítészeti hivatal jelentése a hadászati fontosságú törvényhatósági közutak hiányainak megszüntetése tárgyában stb.

— Adófelszólalási tárgyalások. A nyiregyházi kir. pénzügyigazgatóság területére alakított egyesadó-felszólalási bizottság üléseit dr. Ferlicska Kálmán elnöke alatt ma kezdi meg a pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében. A felszólalási bizottság ezutal a folyó évre kivetett III. oszt. kereseti adók ellen benyújtott felszólalásokat veszi elbírálás alá. A kir. kinstárt *Békffy László* pénzügyi titkár képviseli.

— Képviselőtestületi közgyűlés. Nyiregyháza város képviselőtestülete e havi rendes közgyűlést pénteken, e hó 15-ikén délután 3 órakor tartja meg a városháza nagytermében. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Vármegyei bizottsági határozat a II-ik aljegyzői állás rendszerezése tárgyában. 2.

és a szegény megismerésében, a melynek fájdalmát nem tudja felejtani.

Venczel úr halvány, fakó arczán vérbullám futott végig. Elértette Podlupka nevezését, s azt képzelte hogy oly világosan lát, mint még soha. Tehát az asszony! Más nem lehet, csak ő. Az álmódzó, törekeny, szelíd, fiatal asszony, kit — úgy hitte — meg lehetet volna ijeszteni egy hangos szóval, megölni egy durva kiáltással . . . S mindez hazugság lett volna? . . . azt hitte: meg kell haragudnia; ártatlanok tartja Isten és őnmaga előtt az asszonyt és ezek a gonoszok mégis . . . Mit tegyen a rágalmozókkal? A főnök úr sohasem járt az ő lakása táján. Szép, magas, elegáns uriember, jókedvű, nőtelen, meg minden: de ilyen czudarságot! . . . Nem, nem! Ez egyszerű perfidia és ostobaság. Ennek a vörösfejű kőlyöknek és ennek az öreg poltronnak a találmánya. Éretlen gyanúsítás és nyomorult káröröm, — meg kell ezeket vetni.

S Venczel úr örült az ötletének: meg kell ezeket vetni, — gondolta fölnyelve és megvett pillantást lövelve a vén Podlupkára, úgy az asztalra csapta a kinstári tollat, hogy koppant.

Podlupka ránezett és gyorsan elbujt az aktakazlak mögé. — Nyilván összenézett suttymban Báthoryval, mert most már az is nevetni kezdett. Nem hangosan, a mi gyanutlan és tiszta, — hanem elfojtva, tagolatlan, megszakadózó röhejjelel, a mi sérti, nyugtalanítja, ingerli, arculúti a méltatlankodó embert.

Venczel úr érezte, hogy cselekednie kell. Férfiassan kell cselekednie, különben ráhantolják a tekintélyét is, a becsületét is.

— Férfiassan kell cselekednem . . . ismételte a tetszetős frázist s egy egész csomó ötlet villant át agyán, hogy tán így . . . tán így . . . Mi volna helyesebb? Mi sok, mi elég? Mi volna legcélszerűbb?

Ugy van! Föl fog állani az íróasztal mellől, Podlupka elé járul és erélyes komolysággal — úgy! — a legerélyesebb komolysággal kérdőre vonja, például ilyenformán:

— Magyarazatot kérek, tisztelt kollega úr; ön sérti nomet s ez a magavisélet vért kíván . . . No, ez egyelőre sok lesz! Ez a magavisélet — nem eljárás. Így jobb! Nem eljárás. Ebben elvégre nincs becsületstérség; nem szaladhat vele a bírósághoz.

— Mit csinál? — kérdezte Podlupka az íróasztalához simuló Báthorytól, inkább a szemével.

— Mereng . . . borong . . . felelte halkan a rőt ifju és markába nevetett. Podlupka nemkülönben. Ugy kell, okatlan ember, gondolta ördögi gyönyörrel, az én Rozáikám nyugalmazott kapitány leánya volt, mégis megcsalt, — a te Gunderikéd csak egy portás . . . egy elcsapott szállodai portás lánya, ki minden nap részegen tántorog haza a „Nevető kenguru”-ból, de a kitől bizonyára igen jól megtanulta a szelíd gyermek, hogy vendég nélkül a legjobban se viszi sokra. — „Csunyaság, hogy ilyen frivol vagyok” . . . gondolta kissé meghökkenve az öreg . . . „Igazság szerint nem is ismerem az asszonyt” . . .

A villamos jelző e percben csilingelni kezdett. Báthory gummilapda gyanánt pattant föl íróasztala mellől, fölkapott egy csomó aktát s még egy gunyos, egyfétértő

pillantást váltva a most már jóval csendesebbé váló Podlupkával, sietve kihantol a kalitkából.

Venczel úr természetesen észrevette ezt a gunyos pillantást. Főállt és elhatározta, hogy cselekedni fog.

A kérdőrevonással felhagyott. Rossz ötlet. Érezte, hogy ez kevés. A vén Podlupka nem esett a feje lágyára: ki fogja magyarul a dolgot, el fogja csavarni, kitekéri a nyakát, s neki meg kell majd elégednie az üres szalmával a mit tehetetlenlenseg kicsépelhet — ha akar. Bizonyos, hogy a megtámadott hitvest egy igazi férfi máskép szokta megvédelmezni.

— Bizonyos, — égette fejét ez a kényes bizonyosság, — hogy egy igazi férfi vérzomjás tigrissé, bőszi oroszliáná, vagy más hasonló királyi vadállattá valik egy szempillantás alatt és összeszaga, szétapossa, megeszi a nyomorultat, ki ártatlan hitvesét meri sértegetni. . . .

De, nini! Hisz voltaképen még mindig nem bizonyos, vajjon csakugyan sérteni akarják-e ezek itt ketten.

— Podlupka úr, — szólalt meg hirtelen, gyors elhatározással, nehogy ideje maradjon a megdölgömlésre, — ön kaczagott az imént?

— Azt hiszem, kollega úr, hogy igaz van, — morgogta az öreg.

Hah! Egy igazi férfi . . . villant köröszül Venczel úr agyán egy egészséges, ötlet — a ki magyar állami közeg, nem kipumpolt, elernyed munkába, keréktafosásba belebutult számalmas rabszolga, hanem férfi — bár akkora, mint egy porosz finans — azonnal

Tanácsi előterjesztés a városi adópenztár megvizsgálása s ideiglenes kezelés végett íj. Gaál Ede részére történt átadás tárgyában. 3. Tanácsi előterjesztés a „Huszár” épület bérletének meghosszabbítása tárgyában. 4. Pénzügyi, gazdasági és jogügyi szakosztályi javaslat a színháztelek és épületek a város által leendő megszerzése tárgyában. 5. Tanácsi előterjesztés Léderer Ignác gyógyszerész részére szegény betegek számára kiszolgáltatott gyógyszerekert alispánilag megállapított 52 forint 48 krajczár kiutalványozása tárgyában. 6. Pénzügyi, gazdasági és építészeti szakosztályi javaslat a vasúti út kiegészítési tárgyán. 7. Tanácsi előterjesztés a honvéd laktanyába bevezetendő villamvilágítás felszereléséhez 200 frttal leendő hozzájárulási tárgyában. 8. Pénzügyi, gazdasági és jogügyi szakosztályi javaslat Zsilaskovics Péter bolgár kertész kérelme tárgyában, terület kibérlés és egy épület felállítására iránt. 9. Pénzügyi, gazdasági és jogügyi szakosztályi javaslat Nyír-Bátorban felállítani szándékolt mertekhitelesítő hivatalra vonatkozólag. Benes László polgármester, Sexty Gyula tanácsos, Murányi Géza, Tomosászy Lajos adóoszték kérelme egészségi és üdülési célból leendő szabadságoltatásuk tárgyában. Esetleg más tárgyak.

Régi és új életképek,

vagyis: agrárbajaink némely baczellusai.

(Folytatás.)

De nem folytatom! Vonjuk le a konkluziót e néhány képből!

Általános e panasz: a cseléd, a munkás nép rossz! Mi az a rossz? Ugy-e bár, hogy nincsenek meg benne a jó, nemes tulajdonok, az erkölcs, a vallásosság, a tisztelet a törvény, a felsőbbiség iránt stb.!

De hát hisz' az állatemberrel ezek soh' sem születnek! Erre nevelni kell első sorban a templomoknak és iskoláknak! De ez nem elég! A gyakorlati életben meg is kell erősíteni e tulajdonokban — szigorú, de igazságos eljárással.

Hogyan? Röviden: hatalmat, — legyen az anyagi vagy erkölcsi, — csak arra hivatottaknak

tudná, hogy mit keljen tennie a tenyerével . . . Nem kérdeznék, mint ő:

— S mit teszünk kaczagni, Padlupka ur?

S az öreg komondor kitérő, sunyi válaszára:

— Ennek a jordánnak viczcein kaczagtam, Venczel ur . . .

Nem: térne vissza az íróasztalához, mint ő, hanem megragadná az öreget, s a jogos felhaborodás megsemmítő hangján dörmögné a fülebe —

A semmit.

Venczel ur vissza telepedett íróasztalához és úgy találta, hogy az adott viszonyok között egyebet nem tehetett. Pofon kellene ütni, meg kellene enni ezt a vipera nyelvű Podlupkát — de mit aztán? A főnök ur, az asszony, a botrány, a vizsgálat . . . Micsoda óriási skandalum támadna ebből. Belekerülne a neve az újságokba, felesége kétségbe volna esve, a főnök ur öméltsága kompromittálva, az egész hivatal kiczégrezve . . . Úristen, tán még a miniszter ő szentsége is.

S Venczel ur testének minden silány kis része megfagyott ettől a hivatalból! döngötte jámbor agyvelejét a félelem s akkor hiába szolgált husz esztendőig . . . Hiába ő mintaközeg, kaptafája az összes vele egyenértékű magyar állami közegeknek . . .

Fölhagyott tehát a férfias ötletekkel s íróasztala mellé telepedve, miközben Podlupka sunyi ábrázatára nézett, titokban ezt gondolta:

— Tekintse magát az ur fölpofozottnak!

kell a kezébe adni oly téren, mint p. o. a mezőgazdálkodás, melyen a hatalmat gyakorló jobban bele nyulhat a nép egész anyagi, fizikai és erkölcsi életébe, mint az a pap vagy tanító vagy bíró stb. Mert a gazda naponta érintkezik a munkással! Utóbbiak csak ritkán!

Azt mondhatná valaki, hogy a leghumanusabb és legigazságosabb gazda is alig bír ma a rossz cselédekkel és munkásokkal? Hát kérem, ez igaz! És ez elég szomorú!

De miként jött ez állapot létre? A régi jó cselédek elmenekedtek az új módi gazdaságokból, az újjak folyton változtak, a gazdák más vidékekről is hoztak munkásokat stb. stb.! Így terjedt a mételey, mert folyton keveredtek!

Hisz voltak egyes gazdaságok, melyek valóságos gyártói voltak a rossz cselédnek és munkásnak!

És különös! Mig egy majort, amelyben egy hitvány köröm- és szájfájás ütött ki, szigorú zár alá vettek, — addig az embereket erkölcsileg mételeyező majorokkal ezt sohsem tették, meg sem kísérlettek, de sőt tudomást sem vettek rólok! Miért? mert a nagy realizmus mellett nem akartuk elhinni, hogy a physicali erőnkön kívül vannak hatalmasabbak is t. i. az erkölcsi erők, melyek bár lassan, sokszor egy generatio után, de annál erősebben éreztetik jó vagy' rossz hatásukat! Sajnos, hogy mi az évtizedek óta felhalmozódott erkölcsi bajokért lakolunk ma! Lakolunk, mert némely vidékek népet nagyon, de nagyon elhanyagoltuk, kiengedtük vetköztetni erkölcséből!

Sőt ma már ott vagyunk, hogy az államot szőlítjük fel, hogy ő expedialjon idegen vidékekről a gazdáknak jobb, romlatlan, olesőbb munkásokat!

Ez olyan, mintha egy gazda, kinek falujában köröm- és szájfájás van, az államtól kérne egészséges ökröket a munkákhoz! Hisz így még jobban szerte szét hurcoztatik a baj!

Ez csak ideiglenes legyen, mert hová vezetne ez?

A munkásnép mely a kis gazdákkal a nélkül is vérbeli és érzelmi rokonságban van, vagy ezekkel nagy részben egy közös sorson is ment keresztül, — mindenhol rossz lesz! Az elégedetlenek országszerte összekeverednek és aztán összetartanak! Mert hát a chemia szerint a rokon elemek vonzák egymást! Így lesznek a kis gazdák is rosszak!

És ezt az után megsínylik az igazán humanus nagybirtokosok is! De sőt maga a nemzet is!

Igy magyarázható, hogy munkás népünk és a kis gazdák ma holnap országszerte egészen ki lesznek vetköztetve minden jó tulajdonaikból! Nem a régi, kezes bárány lesz már a nép, hanem ragadozó, melyet aztán egy pár szocialista apostol kihasználhat annyival inkább, mert a remény nélkül élő nép még az ördög karjaiba is oda veti magát!

Igen! Mert mik ezek a szocialista apostolok?

Tán ismerik a mezőgazdasági munkás nép bajait?

Tán segíteni akarnak rajtuk? De hogy is! Ők is a mai modern, élvágyó kornak a pénz őhesei, kik most, — midőn a nép már kivetkőzve jó tulajdonaiból, közel áll a kétségbe eséshez, — elérkezettnek látják az időt arra, hogy most ők szüreteljenek, a nép elkeseredettségét és elégedetlenségét maszlagos beszédjükkel apró pénzre váltsák! Egészen magyarázható tünet ez is!

A növényvilágban is van ehhez hasonló! Mig a növény él, ellepik a parasiták és a korhadni kezd, akkor jönnek csak rá a saporphyták! De hová vezet ez?

Ha a nép kijózanodik is ezekből, — ha nem segítünk bajain, — ismét egy természet ellenes stádiumba jut és ez: egy új

„izmus”, a fatalizmus, melyből megint mások veszik ki részüket, csak nem a haza, a nemzet, s a nemzeti haladás!

Azért is ne késlekedjünk!

Kezdjük meg az egész vonalon a reorganizatio munkáját! És itt tartsuk szem előtt, hogy amely utakon jöhözseműleg bár, de vakon jutottunk a hinárba, ugyanazon utakon a szeretet, humanizmus és hazafiasz erényei által vezetve iparkodjunk kijutni a bajból, a hol kell, atyai szigorral is!

Melyek ez utak?

Bár az előbbiekből mindenki tájékozhata magát, mégis a legfőbbeket röviden kijelölöm.

1. A korcsmák korlátozása, vagy legálább is szigorú ellenőrzése. Mert van am olyan nagy bérlet is, amelybe a bérlő egyszerűen vonul be a vele közös korcsmárossal és boltossal. Hogy miként folyik itt a gazdálkodás, nem részletezem. Csak azt a jeletet hozom fel, midőn a negyedév végén a fizetés történik. Fizetés? Dehogya, csak leszámolás! A korcsmáros beadja a számlát az itálról, a boltos az asszonyok által vásárolt pántlikáról, stb. A bérlő ezt mind kifizeti s a cselédnek csak ezt mondja: Kend már előre kivett 25 frt 65 krt! Érti? Fejét varkva elmegy a cseléd. De hogy lelkeben mi megy végbe, azt nem látjuk, de sejtteni lehet.

Mert mig a korcsmák grassálnak, a templom és iskola hatása teljesen neutralizáltak! Oly állapot ez, mintha valaki megengedi, hogy szénás kertjében bár hol tüzet rakjanak s a mikor napi renden a tűz eset, a vízipuskákat és tűzoltókat szaporítja! Hasztalan munka! A tüzelesztőket kell korlátozni!

2. Szükséges, hogy a falusi népnek olesóhitelt nyujsunk, gazd. szakismeretét emeljük s vele mennél többet foglalkozunk, ha kell, még az állam költségén is, ha már a nagy uradalnak, melyek mint egy praedestinalva voltak erre, nem szolgálták nekik követendő példaul.

3. Honosítsuk meg a szövötkezeteket, gazdaköröket, gazd. felolvasásokat, téli gazd. tanfolyamokat stb. Ez bár lassan, de legbiztosabban elvezet a normális állapotokhoz!

Gondoljuk meg, hogy mentül nemesebb, a közre üdvösebb valamely eszme, annál lassabban terjed! Itt van Krisztus Urunk esete!

De maga a gazdasági élet is igazolja ezt! Mert mig egy fényes, de holt épület nagy pénzen egy félév alatt felelthettek, addig egy kis, de élő és gyümölcsöt termő fa nevelése éveket vesz igénybe, s kevés pénz áldozat mellett inkább munkásságot, szeretetet, türelmet stb. (tehát igazi keresztény és hazafias tulajdonokat) igényel.

Erről egyébként más alkalommal bővebben emlékezzünk meg.

4. Szükséges, hogy a nagybirtokok, melyek az ország majdnem három negyed részét képezik, vagy átmenjenek az oszkerű, szolid gazdálkodásra, vagy állami ellenőrzés mellett adassanak 40—50 evre bérbe. Hogy miért így nem másé, most erről nem akarunk bővebben szólni. Csak annyit jegyzünk meg, hogy az nemcsak fontos állami és nemzeti érdek, de a legvitálisabb saját érdekük is. Vegyék kezükbe az ügyet maguk a nemzeti vagyoni leteteményesei. Ha őseik paratlan áldozatok árán szabadították fel a népet a jobbágyágból, ők megtehették azt, hogy okosan, humanusan, oszkerűen gazdálkodván — mihez nekik rendelkezésre állhat mindenemű. anyagi tők. és intellektuális erő — kiragadják a népet az oktan rabló gazdálkodás körmeiből. Ne gondolják, hogy ezzel vesztenek. Talán eleinte kisebb lesz a föld jövedelme, leszal a föld ára is, de aztán állandóan fog emelkedni jövedelmük és a föld ár. (Folytatása következik.)

Az írás művészetéhez.

Egy angol újság szerkesztője, akinek életét a rossz kéziratok úgy látszik nagyon elkeserítették, a következő „akasztófa humortól” duzzadó tanácsokkal látja el munkatársait:

— Amíg az ember mással is írhat mint tintával és tollal, ne használja ezt a kettőt. Könnyen megtörténhetnek ugyanis, hogy az írás olvasható lenne és ez esetben nem kötné le eléggé a szerkesztő és szedő figyelmét. De ha mégis tintával és tollal kénytelen írni, legalább ne használjon itatópapírost, ez már régén divatját multja. Ha az ember poczát csinál, nyálja fel a nyelvét, így nagyobb területre terjesztheti meglehetősen egyenletesen. Az intelligens szedőknek nincs nagyobb öröme, mintha kibetűzhet husz olyan szót, amelyet ezzel olvashatatlaná tettek.

— Írásjeleket az ember ne használjon soha, miért tudja meg a szerkesztő, hogy mit akartunk mondani? Nagy betűket is fölösleges írni, legalább odatehetjük a pontot, ahová akarjuk. Fölsőleges olvashatóan írni, ez mindig elárulja, hogy az ember valaha nyilvános iskolába járt. Rossz írás lángszere vall, sok író ezzel tűnt fel. Ennélfogva legokosabb, ha írás közben becuklja a szeméit és ha olyan olvashatatlanul ír, ahogy tud.

— A nevékre nem szükséges nagy gondot fordítania, a szedő ugys tudja minden ember család- és keresztnévét a világon. Igaz ugyan, hogy a multkor Marisgon Sámuel neve helyett Mencuget Kajetan neve jelent meg a lapban, de ez végre is mindegy az olvasónak.

— Nagyon előnyös, ha az ember a papírosnak mindkét oldalára ír és azonfelül, ha van még mondanivalója: keresztben átírja a már teleírt lapon, az ilyen kéziratnak mindig nagyon örül a szerkesztő. A barna vagy kék csomagoló-papíros a legjobb kéziratpapír a világon, ha nincs kéznél, le lehet szakítani az utcán valamelyik plakátról egy darabot. Ez esetben tanácsos a csirizes oldalra írni. Ha a czikk készen van, az ember jól teszi, ha néhány napig még a zsebében hordozza és esős időben az utcán mutogatja. Jó dolog, ha az ember a kéziratból elveszít néhány lapot. Mindig nagy öröme szolgál a szerkesztőnek, ha a kézirat egyes lapjait nem épen sorrendben, de egymáshoz ragasztva kapja meg.

Az angol újság szerkesztőjének keserű tanácsait megszívlelhetnék nálunk Magyarországon is.

Hírek.

— **Szentiványi Árpád beiktatása.** Vasárnap iktatták be tisztsegebe az új tiszai egyházkerületi felügyelőt *Szentiványi Árpádot* Miskolcra. Reggel 10 órakor az istentisztelet bevezetével rövid szünet után Zelenka Pál püspök és dr. Szentágh Miklós hivatalban legidősebb esperességi felügyelő elnöklése alatt nyílt meg az ünnepi gyűlés. Miután felolvasták a szavazatszedő bizottság jegyzőkönyvét, a közgyűlés eljénzéssel vett tudomást a választás amov eredményéről, hogy egyházkerületi felügyelő tizenhat szavazattal szemben 325-tel Szentiványi Árpádot választották meg. Az eljénzés megújult, sőt fokozódott akkor, amint dr. Szentágh Miklós elnök Szentiványi Árpádot a tiszai evangélikus egyházkerület törvényesen megválasztott felügyelőjének jelentette ki s felhívta őt a hivatali eskü letételére. Ezután az új felügyelő letette a hivatali esküt s elfoglalta elnöki székét. Székfoglaló beszédében azt hangoztatta, hogy meggyőződése szerint minden egyháztagnak erkölcsi kötelessége arra a polczra állani, amelyet számára a közbizalom kijelöl; kötelessége pedig ez különösen a jelen időben, mikor egy új társadalmi irány akarja bevinni bomlasztó hatását az allamba és az egyházba. Ennek ellenében csak pillanatnyi ovszer a szurony, ártalmatlanná csak egyedül az ősi erő teheti, amely

az egyházban és a vallásban rejlik. E meggyőződés fogja vezetni és lelkesíteni egyházkormányzói működésében. Erre Zelenka Pál püspök üdvözölte elnökársát, majd báró Prónay Dezso az egyházegyetem nevében üdvözölte az új egyházkerületi felügyelőt; majd pedig Baltik Frigyes püspök a testvér egyházkerületek elnökségei nevében mondott üdvözölő beszédet. Végül Szentiványi Árpád felügyelő megköszönte a rokonszenv megnyilatkozásait és az ülést beárta. Az ülés után a tisztelgő testületek hosszú sora vonul fel a püspök elfogadó termeibe, ahol azokat Szentiványi Árpád fogadta. Tisztelegtek: az evangélikus református egyházközösség és gimnázium, a róm. kath. egyház, az izr. hitközösség, a vármegye, a törvényszék és ügyesség, a város, a magyar államvasuti üzletvezetőség, az egyházkerületbeli esperességek egyenkint, a főiskolák és gimnáziumok küldöttei. — A tisztelgések befejezése után az új felügyelő délután két órakor a Korona vendéglő dísztermében fenyek lakomát adott, melyben négyszáz vendég vett részt és a karzat is megtelt helygöközséggel. — Másnap reggel a közgyűlés munkánapja következett be. Szentiványi Árpád az ülést megnyitó beszéde végén ezer forintot adományozott az egyházkerület által meghatározandó célra. A tárgyalás felette megelénkült az eperjesi hitnintézet fenmaradása kérdésénél, melyre nézve elfogadták a közg. bizottság javaslatát azzal a módosítással, hogy a hitnintézet negyedik évfolyama is fenntartatik.

— **A magyar liturgia ügye.** Mint a P. H. írja a Pol. Ert. Rómából az az értesítést kapta egy a Vatikánál összekötöttésben álló magyar paptól, hogy a liturgia ügyének megoldása kedvező fordulatot vett és igen ílelkes egyházi méltóságok és irányadó személyiségek a magyar görög katolikusok óhajátást figyelembe veendőnek tartják. A nehézség a szentszéknek abban az elvi álláspontjában volt, mely a nem unionizált egyház visszatérítése, s az erre vonatkozó akudozások elvi alapját is képezi, hogy t. i. a nem unionizált egyházak nemzeti jellege elentében van a latin szertartással, mely mint az egész világra szóló, egységesítő nyelvel egyik oszlopát képezik a római katolikus egyházak. A hittérítés konkurrenciája azonban, különösen az exotikus országokban és világreszekben, azt bizonyítja, hogy a keleti egyházak épen a nyelvi s így nemzeti kedvezmények által előnyben vannak a latin egyházzal szemben s azok propagandája sikeresebb. Ez a körülmény Róma ílelkes köreiben erős konsideráció tárgya s nem lehetetlen, hogy a magyar görög katolikusok ügyének jóra fordulása ezzel is bizonyos összefüggésben van, sőt az sem lehetetlen, hogy Róma ép a propaganda sikeresebb tétéle céljából. — ami mint küzdő egyháznak elsőrendű törekve kell, hogy legyen — az exotikus missziók érdekében a unionizált keleti egyház hiveinek engedni fog. Ez a kérdés még az ílelkes fórumok előtt ünnepélyes tanácskozások tárgyát fogja képezni, de az már most is kétségtelennek látszik, hogy amily böcs lesz Róma megoldása, a szentszék politikája s a katolikus egyház egyetemes érdekeinek szempontjából, annyira ki fogja elégiteni a Rómához törhetlenül hí magyar görög katolikusok tiszteletre méltó nemzeti lelkesedéssel táplált óhajátást.

— **Körorvos választás.** Az üresedésben volt buji körorvosi állásra dr. *László Adolf* budapesti orvos választatott meg.

— **Új gazdasági tudósít.** A földmivellésügyi miniszter *Gaál András* balkányi földbirtokost a vármegye nagy-kállói járására nézve állandó gazdasági tudósítót tiszttel bizta meg.

— **A színház sorsa.** A nyiregyházi színház tragédiája közeledik a végmegoldás felé. A hélen hétfőn volt az utolsó felvonás első jelenete, amikor is dobzó mellett kérdeztek meg hivatalos hangon: ki ad többet a színház berendezésért? Hajlandóság azonban

mennél kevesebb mutatkozott s az összes felszerelés másfélszáz forintért a Stern Jenő, mint legtöbbit igerő tulajdonra lett. A második jelenet pénteken délután a városháza közgyűléstermében fog letolyni. Itt a képviselőtestület tagjához intézik azt a kérdést, hogy megvegye-e a város a színház telkét és épületét, vagy sem? A jogügyi és a pénzügyi és gazdasági szakosztályok azt ajánlják, hogy vegye meg. Adjon érte annyit, amennyi adósság a város 6000 frtos követelését megelőzőleg terhel a színházat, ha pedig más árvereltető is akad, árvereljen addig, amíg a 6000 forint is kitelik. Hogy a képviselőtestület többsége magává teszi-e a szakosztály javaslatát, avagy a város 6000 frt kölcsönét a színházépítéssel együtt veszni engedi? — az ma még a jövő titka, ép úgy mint az, hogy mi fog történni a színházal akkor, ha augusztus 8-án az árverésen a város nem venne részt.

— **A villamos vasut.** Mult számunkban említett tettünk arról, hogy dr. *Járossy Sándor* az ugynevezett árteri-vasut előmunkálatainak engedélyese ajánlatot adott be a városhoz, amelyben az államvasutak pályaudvarától a Sóstói vezetendő közúti villamos vasut felépítésére hajlandóan nyilatkozván, az ajánlathoz csatolt tervezet alapján a szükséges terület-használati szerződés feltételeinek tárgyalását kérelmezi. A tanács és a képviselőtestület kebeléből a villamos vasut feltételeinek tárgyalására kiküldött bizottság a dr. *Járossy Sándor* ajánlatát szombaton délután vette tárgyalás alá s a feltételeket — amelyek mult számunkban ismertettük — a „Részenyitársaság villamos és közlekedési vállalatok számára” című kezv feltételeinek a városra lényegesen kedvezőbbeknek találta. Mielőtt azonban a közös tárgyalásokba bocsátkozott volna, felhívni határozta az ajánlattevőt, hogy ajánlatának és feltételeinek biztosítására 5000 frt biztosítékot tegyen le s kimondta, hogy miután a bizottság a „Részenyitársaság általános és közlekedési vállalatok számára” című czéggel már tárgyalásokba bocsátkozott, ezt a czéget az újabb ajánlat beérkezteről hivatalos n értesíti s felhívja, hogy a nála kidolgozás alatt álló újabb szerződés-tervezetet július hó végeig mutassa be, egyidejűleg pedig szintén tegyen le 5000 frt biztosítékot. Megemlítjük végül, hogy dr. *Járossy Sándor* az 5000 frt biztosítékot kedden délelőtt már le is tette.

— **Dalestély.** Hónapok óta csaknem nap-nap mellett fíradhatatlan s valóban nagy kitartással készül városi daleyletünk az országos dalversenyre. Igyekszik legyőzni az országos dalszőveltség által azon valóban érthetetlenül támasztott nehézségeket, melyeket az egyesületek elé górdított azáltal, hogy a versenyre közös darabokul vagy is az összes versenyző egyletek által egyszerre és együttesen. — katonai zenekar kíséretével előadandólag. — tíz oly erős férfikt jelölt meg, melyek mindogyikének külön-külön való teljes betanulására legkevesebb két hónapra volna szükség. Ezen darabok legnagyobb része a folyó hó 17-én, a Korona szállodaudvari helyiségében, rossz idő esetén tánctermében megtartando dalestélyen kerül bemutatásra. — Közönségünk bizonyára méltányolni fogja dalosaink szorgalmát s méltányolandja az estélyen az itt előadott körülményeket is. Az estély műsora a következő: 1. *Milleniumi dalárdal* (uj) id. Ábrányi Kornél. 2. *Sóhajítás*, közös verseny-darab, Gaál F. 3. *Szabadságdal* (uj), Goll J. 4. *Népdalok* . . . Hoppe. 5. *Dalaim*, versenydarab, id. Ábrányi Kornél. 6. *Dalra magyar* (uj), Erkel S. 7. *Népdaleyveleg* . . . Máder M.

— **A szegényügy rendezése.** Megirtuk annak idején, hogy a városi tanács a szegényügy rendezését napirendre hozta. Bizottságot küldött ki a saját kebeléből megfelelő javaslat tételre. Mikor a bizottság munkálattal elkészült, megirtuk azt is, hogy miként véli a szegényügy rendezésének kérdését megoldhatónak. Akként n-vezetesen, hogy a város — az e célra rendelkezéseire álló

alpok felhasználásával — építsen és rendezzen be egy szegényházat s vele kapcsolatban egy betegmenházat egyelőre 70 szegény és 30 községi ápolásra utalt beteg számára, ahol a vagyonlatlan és keresetképtelen szegények állandó elhelyezésre találjanak. A bizottság kidolgozta az idevonatkozólag szükséges szabályrendelet tervezetét is, amely míg egyfelől a koldulást eltiltja, másfelől a közsegélyre szoruló szegényeknek ezen közsegélyben való részesítésének feltételeit és módjait részletesen szabályozza. A tanács a bizottság javaslatát a szabályrendelet tervezetével együttesen a képviselőtestület elé vitel előtt a pénzügyi és gazdasági és a jogügyi szakosztályok elé terjesztette. A nevezett szakosztályok kedden délután vették tárgyalás alá a javaslatot és szabályrendelet-tervezetet, mind kettőt egész terjedelmében, illetve a szabályrendeletet némi kiegészítéssel elfogadván. A szegényház és a betegmenház a tokaji utca végén levő mostani városi kórház telkén építteték fel a meglévő épület felhasználásával, illetve átalakításával.

— **A debreczeni kerékpárosok** mult vasárnapra igért látogatása a Debreczenben és környékén pénteken és szombaton történt eszések miatt elmaradt. Az ottani kerékpáregylet elnöksége újabbán értesítette a nyíregyházi egyetli elnökséget, hogy az elmaradt átrándulás helyett a jövő vasárnap jönnék át. A nyíregyháziak viszonzni akarván a debreczeniek szíves vendéglátását, vasárnap délelőtt testületileg fogadják őket a vasuti állomásnál, minthogy az újfehértó-nyíregyházi utrészt vonaton kénytelenek megtenni. Bevonulás után a Koronába térnek be villásreggelire. Délb n 12 óra tájban a Sóstóra mennek ki a kerékpárosok gyönyörű erdei útján. Ott 1 óra körül közeledik les, melyre vendégeket is szívesen látnak. Kapcsolatban megemlítjük, hogy a nyíregyházi egyelet Szent-István napra országúti versenyt szándékozik rendezni Rakamaz és Nyíregyháza között.

— **Katonai löverseny.** A nálunk állomásozó 10-dik huszárezred a jövő vasárnap délután löversenyt rendez a laktanyai gyakorló téren. Az igazgatóság tagjai a következők: Fabiny Lajos altábornagy, gróf Auersperg Károly tábornok és Fontaine Henrik tábornok. Bírák: báró Taxis József ezredes, Bacsák Zsigmond alezredes, Weisz Ernő alezredes, Lukszándor József alezredes és Arnold Péter őrnagy. Startetek: Krautl Ljubomir és Schwer Ottó kapitányok. Pályafelügyelők: Poppel Károly és Kundgraber József kapitányok. A program hét pontból áll és a nevezésekből ítélve a verseny nagyon érdekesnek ígérkezik.

— **Új építkezési szabályrendelet.** Nyíregyháza város új építkezési szabályrendeletének tárgyalását az építkezési szakosztály a mult pénteken délután tartott ülésén folytatta. Az új építkezési szabályrendelet, melynek tervezetét *Klein István* v. főmérnök állította össze, a most érvényben levő, de már rég elavult szabályrendelettel nem csak abban fog különbözni, hogy annál sokkal részletesebb intézkedéseket tartalmaz minden irányban, hanem abban is, hogy hatálya nem csak a város belterületére, hanem határára is ki fog terjedni. Most a város határában, sőt az érkerthen is a vármegyei szabályrendelet van hatályban. Ezenkívül érdekes újítása a tervezetnek, hogy a várost és határát *négy építkezési kerületre* osztja fel. Az első építkezési kerületbe sorozza a városháza-terület, vármegye-háza-terület a Holló-utcaig és a Kis-térig, a Pazonyi-utca elejét a 15. és 16. számú házakig, az Iskola-utczát az ág. evang. templomig és iskoláig, a városház-utczát és a Szechenyi teret. Ezen első építkezési kerületben csak emeletes házak építését engedélyezi zárt sorokban. A második építési kerület a vasuti utat, a Szarvas-utczát a Kigyó-utcaig, a Tokaji-utczát a Bundiig, a Kossuth utczát a 37. és 38. számú házakig, a pazonyi-utczát az a ó-szöglet-utcaig, a Selyem-utczát a 25—32. sz. házakig, a Nagy-Kállói

utczát az Eötvös-utca betorkolásáig, a Debreczeni utczát a Három rózsáig, az Egyház-teret, vármegye-ház-utczát, a Szent-Mihályi-utczát az Uj-utcaig, a Szentárt, a Viz-utczát, Sip-utczát, Egyház utczát, a Kört, Kereszt, és Eötvös utczákat foglalja magában. Ebben az építkezési kerületben emeletes vagy földszintes házak tetszés szerint építhetők, de kő vagy téglalapon, kő, tégl, vagy tégl és vályog falakkal. Az épületek színesre mázolandók s cserép, pala, kő, réz, vagy bádög-ből készült tűzmentes tetővel látandók el. A harmadik építési kerületbe tartoznak a többi belső-terlek a vámsorompókig, továbbá az Erkert, az ó és új szőlős-kerlek és a beltelkektől 300 méternyire eső területek. Ebben az építkezési kerületben a házak vályogból is építhetők, fehérre meszelhetők és zsidelyel is fedhetők. Végül a negyedik építési kerületben vagyis a tanyákon az épületek náddal és szalmával is fedhetők. — A szabályrendelet a meglévő tűzveszélyes tetőzetek kicserélése 15 évi határidőt tűz ki. — A szabályrendelet folytatódólag tárgyalása az építkezési szakosztály legközelebbi ülésén történik.

— **Gyümölcskivételünk.** Most a gyümölcs-szezon idején érdekes tudni, hogy Nyíregyháza város állomásán az elmúlt 1897. év folyamán 6990 métermázsza gyümölcs és 5260 métermázsza bor adatot fel vasuton való elszállításra. Gyümölcspiacunk rendezésére és gyümölcstermesztésünk fejlesztésére ezek daczára kevés, sőt jobban mondva semmi gond sem fordított. Pedig általánosan tudott és elismert tény, hogy különösen a meggy, kajszin-barack és csemege szőlő ugy minőség, mint szállítási képesség tekintetében nemcsak kiállja a versenyt más vidékek terményeivel, de azokat túl is szárnyalja.

— **Megszökött örültek.** A nagykállói orsz. tébolyda igazgatója hétfőn este táviratilag értesítette a helybeli rendőrséget, hogy Berki József és Huzsicska Endre közveszélyes örültek az esti órákban megszököttek. Öltözetük kényzszerűbb. Kéri a rendőrséget, hogy ha ide vetődnek, fogja el őket és szállítsa vissza Nagyállóra. A megszökött örültek egyike többszörösen büntetett rablógyilkos, aki csak a legutóbbi időben cserélte fel a fegyházat az örültek házával. A szökést az ablakon keresztül hajtották vegre, amelynek vastag rostlyátzat szakértelenre valló gyorsasággal és ügyességgel feszítették ki. Tudósítónk megjegyzi, hogy a szökésben levő örültekkel többen találkoztak aközben, amint nyugodt lépésekkel távoztak Debreczen felé, de az örültséget nem igen lehetett rajtuk észrevenni. A szökevények ez ideig még nem kerültek meg.

— **Adózás az első félévre.** A kir. pénzügyigazgatónak a vármegye közigazgatási bizottságához beadott jelentése szerint a folyó év elmúlt első felében a vármegye területén közvetett adókból 93245 fnt 36 kr.-ral folyt be több, mint a mult év első felében. Az egyenes adóknál és hadmentességi díjnál azonban ugyanezen időszak alatt 19956 fnt 21 kr. visszaesés mutatkozik.

— **Az ev. ref. egyháztagok figyelmébe.** A helybeli ev. ref. egyháztanács ezennek köz-hírré teszi, hogy az egyházi adó beszedése végett mindenkihez pénzbeszedőt fog küldeni. A kik tehát nem közvetlenül az egyházi gondnok hivatalmánál (vasárnap d. e. 11—12.) fizetik adójukat, azok 5% fíradtsági díj mellett a pénzbeszedőnek is fizetnek. A kik sem a gondnok hivatalmánál, sem a pénzbeszedőnek nem fizetnek, a rendes határidő leteltével intó cédulákat kapnak, melyért díjat fizetnek. És ha még ekkor sem tesz valaki eleget a kötelezettségnek, egyházi adója minden felfüggesztés kizárásával végrehajtási uton fog beszedetni.

— **Üzlet-átvétel.** Nyíregyháza egyik leg-régibb üzlete, — a 35 év óta fennálló Ferenczi-féle könyv-kereskedés — gazdát cserélt, amennyiben az üzlet eddigi tulajdonosától: Ferenczi Miksától testvére

Ferenczi József budapesti fiatal könyvkereskedő vette át.

— **Járványok.** A vármegye területén leg-újabbban Thass községben a kanyaró, Karászban pedig a vörheny lépett fel járványszerűleg. A járvány tova terjedésének meg-gátolására, illetve elfojtására szükséges hatósági intézkedések megtétek.

— **Orgona-avatás.** A vencesellői ev. ref. egyház presbyteriuma július hó 17-én az egyház által készítettett új orgona felavatása alkalmából, — a még részben hiányzó költségek fedezésére — a tiszaközi fűzesben jótékonyulak táncmulatságot rendez. — Belépti díj: személylegy 1 korona, család-egy 3 korona. Kedzete este 7 órakor. Nyáron sült halat s halpaprikát a vencesellői halász mérsékelt áron szolgál ki. Kedvezőtlen idő esetén fedett helyiségről gondoskodva leend.

— **Az eperjesi jogakadémián.** — a hazai ág. hitv. ev. vallásfelekezlet ez egyetlen ilyen-nagú tanintezeten, mely az ezredéves országos kiállításon „haladásért” elismerő oklevélet nyert, — az 1897—98. tanév alatt a következő tanárok működtek: dr. Horváth Odón dékán, (magyar közjog, jogbölcsélet, politika); dr. Horovitz Simon, (római-jog, büntető-jog); dr. Mikler Károly, (jogtörténet, egyházjog, pénzügyjog, statisztika); dr. Sarudy Vilmos, (nemzetgazdaságtan, magyar közigazgatási-jog, váltó-és kereskedelmi-jog); Schulek Gusztáv, (magyar-és osztrák magánjog, peres eljárás); dr. Szlávik Mátyás, (bölcselettörténet, bölcseleti etika); dr. Breyer Adolf, dr. Horovitz Imre, dr. Körtvélyessy Dezső, dr. Lakner Árpád, dr. Mariássy Béla, dr. Meliörisz Béla, dr. Pelech E. János, dr. Szeheho János, (magántanár). Az I-ső félévben 20 tantárgy 89 hetióránban; a II-ik félévben pedig 25 tantárgy 83 hetióránban adott elő. A tanév alatt a jogakadémián összesen: 182 hallgató volt beírva, úgy, hogy a hallgatóság létszáma tekintetében ez a tanintezet a hazai tíz jogakadémia között a legelső közé emelkedett. A hallgatók között volt: I-ső éves 58; II-od éves 63; III-ad éves 25; IV-ed éves 28; tanfolyam hallgatója nélkül miniszteri engedéllyel vizsgáló 8. Vallás szerint volt: ág. hitv. ev. 63; róm. kath. 46; izr. 43; gör. kath. 20; ev. ref. 6; gör. kel. 4. Születési hely tekintetében volt: Sáros-vm. 57; Szepes-vm. 21; Liptó-vm. 12; Abauj-Torna-vm. 10; Zemplén-vm. 9; Gömör-vm. 6; N.-Kü-ül-vm. 5; Bács-Bodrog-, Békés-, Borsod-, Brassó-, Szeben-, Trencsén-, Zólyom-vm. 4—4; Szabolcs-vm. 3; Arad-, Bereg-, Hont-, Nógrád-, Pest-, Torontál-, Türcs-, Ung-, Veszprém-vm. 2—2; Árva-, Csanád-, Csik-, Csongrád-, Hajdú-, Lika-Krabava-, Nyitra-, Szatmár-, Szolnok-Doboka-, Temes vármegyék. 1—1; A.-ausztriai 2; Galicziai 1. A folyó tanév májusának végéig tartatott a jogakadémián: 98 I. alapvizsgálat, 42 II. alapvizsgálat, 7 államtud. államvizsgálat és 13 jogtud. államvizsgálat. A vizsgálatokon kitüntetéssel nyertek képesítést: Galló István, Istók Zoltán, Kállay Adolf, Okályi Géza az I. alapvizsgálaton, Bánysz László, Florián Károly. Intitörisz Endre, Klein Mór, Tabak István a II. alapvizsgálaton, és Adamkovik Győző a jogtud. államvizsgálaton. A tanév alatt 18 joghallgató nyert végbizonyítványt. Több joghallgató részesült ösztöndíjban, a segélyegylet támogatásában, tandíj- és tápintezeti-díj elengedésben, pályadíjban stb. (Ezen a czimen a joghallgatók által élvezett kedvezmények összege a mult 1897—98. tanév alatt: 2260 fnt.) Az akadémiai ifjuság egyredelműi: a jogásztétel, segélyegylet, irodalmi- és olvasó-kör, turista-egylet és vívő-egylet igen élénk működést fejtettek ki. Mindezekről részletesebb adatok a Collegium „Ertesítő”-jében olvashatók, melyet az ág. hitv. ev. Collegium igazgatósága Eperjesen egy drb 5 kros levélbelyeg beküldése ellenében bárkinek készsággal megküld. A városban egészséges és nem drága lakások ele-

gendő számban állanak rendelkezésre s az ifjuság ellátása jutányos és megfelelő.

— A **piriceai rablójlikossági kísérlet.** A debreczeni kir. ítélőtábla büntető tanácsa e hó 6-án ült törvényt bessenyei Szel Farkas elnöklése mellett Kurucz Jakab János felett. — Ez a vén, 68 éves gonosztevő, akit a debreczeni törvényszék 1854-ben több rendbeli lopásért 10 évre, a nagy-kállói törvényszék 1866-ban rablásokért 15 évi súlyos börtönrre, — a nyiregyházi törvényszék 1887-ben lopásokért 10 évi fegyházra ítél s mindezen büntetéseket le is ülte; akire 1897-ben a debreczeni törvényszék ismét lopásért egy évi még nem jogerős börtönbüntetést mért; ez a börtön sőt falai között megvénült ufjehértói csavargó, notárius prolekt 1896. július 23-án este 8—9 óra között harmadmagával, arczukat bekomozva, a cselédséget halálos fenyegetésekkel artalmatlaná téve, betört Mandel Mór piriceai bírtokos házába. — Az ebédloében Mandelét és fiát a cselédekkel együtt arczczal a falhoz állították és pénzt követeltek. A házon kívül levő férj észrevevén a rablótámadást, félreverte a közelben falában levő harangot, mire a szomszédságból az épen ott nyaraló Katz Mihály debreczeni lakos segítségül sietett. Kurucz Jakab Jánossal Katz Mihály dulakodni kezdett. — A rabló Katzra több lövést tett, de csak egy golyó talált, amely a kezét sebesítette meg. — A rablók azután elmenekültek, de előbb Katz Mihályt botokkal úgy főbe verték, hogy eszméletlenül terült el a földön. — Kurucz Jakab Jánost hamarosan elesieptek a csendőrök s be is vallotta bűnét, de később konokul tagadott. Másik czinkostársa Osvát Sándor is az igazságszolgáltatás kezébe került egy másik bűne miatt jutván vizsgálati fogságba. Hanem Osvát a börtönből felakasztotta magát. A harmadik rabló Galyas József eltűnt s hiába körözték, ma sem került kézre. Így egyedül Kurucz J. János felett mondatott ítéletet a nyiregyházi törvényszék, amely a btk. 344. §-ba ütköző rablás büntetéként a 65. §. szerint minősülő kísérletre a btk. 279. §-ba ütköző szándékos emberölés büntetéként 65. §. szerinti kísérletben mondogta ki bűnösnek s ezért a btk. 279., 96., 99. és 66. §§-ai alapján összsbüntetésenként az ítélet hozatalától számított **hat évi** fegyházra ítélte, melyből egy évet a vizsgálati fogság által kitöltöttnek tekintett. A debreczeni kir. ítélőtábla az I. foku bíróság ítéletét részben megváltoztatván, vadlottat a btk. 349. §. 2. pontjában meghatározott szándékos emberölés büntetéként kísérletben mondogta ki bűnösnek s ezért a btk. 279. 96. és 99. §§-nak, valamint az összsbüntetés megállapításának mellőzésével a terhére megállapított fegyház büntetést a btk. 349. §. első bekezdése és a btk. 66. §-a alapján tekintette kirovottnak azzal a meghatározással, hogy a vadlott fegyházbüntetése a mai naptól számításuk s abból kitöltöttnek e helyen is a vizsgálati fogság egy éve vétsékek. — A tábla a törvényszék ítéletét egyebekben helyben hagyta.

Apróságok a hétről.

Nyiregyháza tudvalevőleg a többek között két dolgról nevezetes.

Arról tudniillik, hogy mikor szél nem fu, akkor harangoznak, mikor pedig nem harangoznak, akkor a szél fu; hanem azért mikor a szél fu, akkor is harangoznak és mikor harangoznak, akkor is fu a szél.

Szóval Nyiregyházzán mindig fu a szél és folyton harangoznak.

A változatosság csupán annyiból áll, hogy néha erősebben fu a szél és több toronyban is harangoznak egyszerre, máskor gyengébb a szél és kevesebb a harangszó.

Ámbátor az is megeskik, hogy a szél olyan erős, hogy a harangszót is alig hallani. Aniben azonban szintén kevés köszönet vagyon.

A héten vasárnap, meg hétfőn megint a szél kerekedett felül.

Mindkét napon, különösen a déli órákban olyan orkán dühöngött, hogy odailett volna a Saharára számunnak.

Hordta is a port, meg az utcái szemtetet, hogy a számum se különben!

Vannak akik azt állítják, hogy vannak doktorok, akik azt állítják, hogy a nyiregyházi por nagyon egészséges. Különösen a gyenge szemre, meg a gyenge tüdőre. Tisztítja mind a kettőt, kiöli a bacillusokat!

Ilyen doktor ugyan alig ha akad még ezen a homokos nyiri talajon, — hanem olyan doktorról szeretnék már egyszer hallani, aki azt találta fel, hogy miként lehetne ezen a poros állapoton segíteni?

Szintén vannak ugyan, akik azt állítják, hogy vannak, akik azt állítják, hogy ezen is lehetne segíteni egy kevés jóakarattal.

Csak annyival, amennyi szükséges volna ahhoz, hogy legalább a főtér egész terjedelmében kiköveztessek — notandum bene: a városnak saját köbányája van — és hogy a száraz nyári napokon fellocsoltassek. — (Ismét notandum bene: a tüzoltóságunk néhány pompás szivattyuja van, a rendőrség fogházában is akad mindig néhány munkakerülő, de munkabíró atyafi.)

Hanem azért vasárnap és hétfőn csak úgy kavarta a szél a homokot, szalmát, papirost, mi egyebet a városházterén is; no meg a kereskedések kirakatai is úgy néztek ki, mintha csakánynyal dolgoztak volna felettük heteken át!

*

Ki akar 1000 forintot keresni?

Nem szükséges egyéb hozzá, csak hogy a vállalkozó a fiemei rendőrség következő körözvényét teljesítse:

Körözvény.

Bauer Géza, magyar születésű, 26 éves, mőzes vallású, magas, nyulánk természetű, sötét szemű, barna haju, sűrű barna bajusszal, szakál nélkül, magas homlokkal, kissé görbített orral, volt magánhivatalko f. é. július hó 1-én 26 darab ezer forintos bankjegyet sikkasztott és Fiuméből eltűnt.

Nevezett beszél magyarul, németül, angolul, keveset horvátul és olaszul. Járása könnyű, hangja vékony és tiszta. Beszéd közben kezeit zsebeiben tartani szokta. Megjelenése szimpatikus, öltözte utójára: sötét Jaquet és puha kalapból állott.

A megkárultul czég Schenker és társai, annak, a ki a leirt sikkasztó elfogattatását eszközözi, 1000 frtos jutalmat fizet.

Valamennyi közbiztonsági hivatali kérés: ezen körözvény terjesztéséről gondoskodni, Bauer Gézát feltalálása esetén letartóztatni és az eredményről ezen Rendőrséget értesíteni.

Kelt Fiumében, 1898. július 1-jén.

A fiemei Rendőrség.

Jó lesz tehát minden szimpatikus megjelenésű, ismeretlen embert, aki „beszéd közben kezeit zsebeiben tartani szokta”, alaposan megfigyelni s kevés szerencsével meg van az 1000 forint!

*

„A krajczár vége” és más efféle hangulatos czimek alatt hónapokon át búcsuztatták a lapok az idestova csak ugyan néhai való jó krajczárokat.

Olyan érzékeny nekrológokat írtak róla, hogy a legkiválóbb hazafiúi érekyben bővelkedő nagy halottakról sem különbet.

Felemlgették összes jó és rossz tulajdonságait. Felelevenítettek különböző apróságokat életéből. Emlegették a nevéhez fűződő aranymondásokat, példabeszédeket és szállóigéket.

S mindezt annál nagyobb szavahihetőséggel, mert a nagyméltóságú magyar királyi finansziniszter úr 6 kegyelmességének valamelyes száraz körrendeletére való hivatkozással naptárszerűleg megjelölték jó előre azt a napot is június hó 30-ában, amelyen a krajczár néhaivá válandó lett volna.

És ezeknek a nekrológoknak, elégiáknak és figyelmeztetéseknek meg is lett az a hatásuk, hogy a közvéleménybe teljesen felszívódott az a tudat, hogy a krajczár július 1-től kedve „nem jár”!

Pedig hát egy kis tévedés van a dologban. Az esetlegesen, hogy csak az osztrák veretű, a „sasos” krajczároka volt kimondva a halálos ítélet június 30-ára.

A magyar veretűek „járnak” még ma is, „további intézkedésig”.

Hanem azért próbálna meg csak valaki a piacpon krajczárral fizetni! Megköszönheti, ha rendőrt nem kiáltanak!

De talán még a koldusok sem fogadják el. Mert hiszen azok még „adóba” se tudják beszozáltatni.

*

A koldusokra különben nagy változások vannak.

Hihetetlenül hangzik, de még is úgy van: Nyiregyházzán be akarják szüntetni a koldulást.

Kedden délután, mint az más helyütt illő komolysággal meg vagon írva, már a pénzügyi és gazdasági, meg a jogügyi szakosztályok is foglalkoztak az ide vonatkozó tanácsi javaslattal és szabályrendelet-tervezettel.

Most már nincsen egyéb hátra, mint... no igen: mint hogy az ige testté váljék.

Hanem épen ez a transformáció nem megyen ám könnyen. Először is a javaslatot és szabályrendelet-tervezetet el kell fogadnia a képviselőtestületnek. Aztán ha a képviselőtestület elfogadta, jóvá kell hagynia a törvényhatóságnak, sőt a belügyminiszternek is. Ha mindezek megtörténtek, fel kell építeni a szegényházat. Előzőleg azonban el kell készíteni a szükséges terveket, azokat elfogadni, jóváhagyatni, az építésre a pályázatot meghirdetni, a versenytárgyalást megtartatni, az építkezést megkezdeni és befejezni. Csak ha már mindezek, a közbeeső egyéb munkálatokkal és hivatalos eljárásokkal egyetemben bevégeztetnek, csak akkor lehet a koldusok a szegényházban elhelyezni s ettől az időponttól kezdve a koldulást megszüntetni.

Aki ki akarja számítani, hogy ez az időpont körülbelül mikor következik be, annak tájékozásul és utmutatásul megszujuk, hogy a szegényügy rendezésének szükségességét tizennégy kerek esztendővel ezelőtt mondta ki határozottan a képviselőtestület.

Tizennégy esztendő kellett ahhoz, hogy az ügy idáig érlelődjék.

Tessék most már a valószínűségi számítását megtenni!

CSARNOK.

A protektor.

Jean Bézangon.

Sokféle protektorra ismerkedtem meg az életben, a legszerényebbtől a legnagyobbig minden fajtaival, de egyik sem volt olyan érdekes és kedves, mint Boulangy Albertné, családi nevén de Maistre Henriette. Európaszerte járja az a gyanzír, hogy a protekció csodót fog mondani a közel jövőben. Ugy vélem, mielőtt bekövetkeznék ez a katasztrófa, illő dolog, hogy Boulangy Albertné asszonynak a protegalás terén kifejtett működésének az irodalomban némi nyoma maradjon. A pártfogoltjai sorsában ugy sem marad.

Boulangy asszony — dicséretére legyen mondvá — nem tartozott azok közé, akik folyton zaklatják ismerőseiket különféle kívánságoktól dagadó pártfogottakkal. Ő csak két embert támogatott: Alphonse Delaruet és a feleségét: Cécile Champeyot. De ezeket azán alaposan.

Delarue valamikor vezérőrnagy volt egy kisebb külföldi biztosító-társaságnak. Egyszer

hire jött, hogy a társaságot kitiltják Franciaországból. A párisi vezérügynökség — amely különben is igen szerény hivatal volt — emzennel megszünt és Delarue állás nélkül maradt.

A néhai igazgató ezzel a szerencsétlenséggel szegény emberré degradálódott és még azt a luxust sem engedhette meg magának, hogy a busulást másképp — szokás szerint a lora — bizza, hanem bizony kénytelen volt személyesen búsulni. És busult is.

Egyszer csak eszébe jutott a feleségének, hogy:

— Hallod-e, Alphonse?

— Nos?

— Menj el rokonunkhoz, Boulancy Henriettehez. Ő talán tudna neked valami állást szerezni.

— Csakugyan! Ő rá nem is gondoltam. Egy órával később már Henriette szalonjában ült.

— Tehát valami állást? Igen szívesen, igen szívesen. Milyent szeretne?

— Mindenesetre valami megfelelőt.

— Ugy, úgy, no természetesen. Majd utánajárok a dolognak. Nagyon örülök igazán, hogy valamit tehetek önért.

— Oh, asszonyom, nagyon kegyes . . .

— Kérem, kérem . . . Különbön — tette hozzá némi gondolkodás után — adok önnek egy névjegyet. Menjen el a rue Trois-Roiba, a huszonötödik számú házban van egy nagy sodrony-kötélgár-részvénytársaság. Keresse föl az igazgatót, signor Amadeo Peruchiot, adja át neki a névjegyet és mondja el a kívánságát. Ő bizonyára beteszi önt az irodájába. Nem baj, hogy az a hely kissé távol esik a lakásától? — kérdezte szeretetteljes gondoskodással.

— Oh, legkevésbé sem! Mehetek a látogatással.

Alphonse még aznap beállított a részvénytársasághoz és az igazgató iránt érdeklődött. Fényes, nagy szobába küldték, ahol egy előkelő megjelenésű úr kijelentette, hogy ő az a bizonyos signor Peruchio, direttore della fabbrica di cordone metallico. Alphonse átadta neki a névjegyet és elmondta a kívánságát. A signor direttore kétszer is megismeteltette a mondókát, mivel nem állott valami kitűnő laban a francia nyelven. — Aztán föltette aranykeretű csipetjőjét, forgatta a névjegyet jobbról is, balról is, majd megrázta a fejét, végül pedig egész határozottsággal kijelentette, hogy:

— Madame Albert Boulangy, született Henriette de Maistre nemcsak, hogy nem ismerem, de még csak a nevét sem hallottam soha. Igen sajnálom, uram, de így áll a dolog, amelyet én sehogys tudok megérteni.

Alphonseknak ebben a pillanatban csak egy vágya volt, hogy tudniillik a föld alá bujthasson szegényében. Ilyen blamage! Egészen megzavarodva ment ki az igazgató szobájából, talán nem is köszönt neki eléggé illendően.

Egyenesen Henriettehez ment.

— Kérem, asszonyom, hogy tehetett ilyen? Egy ismeretlenhez ajánló írást küldeni! Majd elsüllyedtem szegényemben!

— Delarue ur, vallja be, hogy ön ropant ügyetlen! No de nem baj! — tette hozzá kis vártatva, majd máshová fogom ajánlani.

Azután a lóvasúttársasághoz ajánlotta, de oda is hiába . . . Majd ismét egy bankházba, egy törvényszéki birodhoz, egy gummizipőgyárhoz, egy ügyvédhez, urasághoz, kerekpárkereskedőhöz. De — sajátságos — mindenhol úgy néztek az ajánló írásra, mint valami tolakodó emberre szoktak nézni. És Alphonse sehol sem ragadt meg. Henriette pedig fáradhatatlanul írta az ajánló leveleket. Nem volt olyan ismerőse, meg rokona, aki ne tudta volna már, hogy Alphonse Delarue a Boulancyné asszony pártfogoltja.

— Most, szólott egyszer Henriette Delaruehoz, olyan levelet adok, amelynek ha-

tása nem maradhat el. — Csak nézzen okos szemekkel a direktor urra.

A direktor ur ezuttal egy posztógyár direktora volt. Alphonse beállt hozzá, átadta neki a levelet és tőle telhetően okos ábrázatot vágott. Az igazgató fölpillant az írásból és szánakozóan néz a vivőjére.

Aztán szeliden így szólott:

— Ön, ön, mint mondani szokták, félnótás? Veszedelmes rohamai szoktak lenni?

— Ne — kem? kérdezte Alphonse hűledezve. Nem vagyok én bolond!

Az igazgató a fejét rázta.

— Nagyon hall?

— Nem én! felelt Delarue még mindig nem értve a dolgot.

— Szemei, lábai, mindene ép?

— Különös kérdései vannak, uram! Nincsen nekem semmi hibám, csak állásra volna szükségem!

A direktor megint rázta a fejét.

— Nem értem, teljességgel nem értem.

Alphonse fejében erre megfogamzott a gyanu, hogy az „ajánló” levélben vannak róla ilyen szép dolgok megírva.

— Szabad kérem, uram, a levelet?

— Tessék, én úgy sem értem.

Alphonse elviszi a levelet az igazgató asztaláról és olvassa!

Tisztelt Uram! Kedves Direktor ur!

Súlyos betegem, ágyban ülve írom ezeket a sorokat. Mindenre, ami szent ön előtt, az Istenre kérem, könyörgöm, szerezzen valami egzisztenciát ennek a szerencsétlen nyomoréknak, aki szellemi okokból kénytelen volt tanári állását elhagyni. — Örök időkre lekötélezettje maradt

Henriette Boulangy.

Most már aztán Alphonse volt a fejcsoválás sora.

— Szerencsétlen nyomorék? Szellemi okokból? Tanári állását? Uram, kijelentem, hogy teljesen ép és egészséges vagyok, testileg épen úgy, mint szellemileg. — Azonkívül pedig soha életemben nem voltam tanár, hanem biztosítási tisztviselő.

Az igazgató nem tudta, hogy kacagjon, vagy bosszankodjon-e? — Végre is a dolog olyan komikus, de olyan bosszantó is egy szerszmin!

— No uram, szólott kis idő múlva, önt igen jól támogatja a pártfogója!

Alphonse nem tudta, hogy mit szóljon, mert lelkében igen különféle érzések, ágyban pedig igen különböző gondolatok kergették egymást. Végre is abban állapotodott meg, hogy ad acta teszi az ügyet, hanem Henriette pártfogásából nem kér többet. Hazamenet azonban újra elővette a dolog.

— Hogy is lehettem olyan számar, hogy hozzá menjek pártfogásért? Hát ha magam nézek valami után, nem sokkal inkább kaphatok is valamit? Micsoda dolog az, hogy egy felnőt nő ember asszonyhoz megy protekzióért?

Ebben az utóbbi kérdésben volt ugyan némi naivság, de azt a hirtelen fölbuzdulásban nem vette észre Alphonse.

Cécilet végtelenül bántotta a sértés s mikor harmadnap levelet kapott Henriettétől, hogy látogassa meg, bizony nem szívesen fogadta a meghívást. Azért mégis elment.

— Kedves Cécile — kezdte mindjárt a belépésnél Henriette — mondhatom, hogy a férje igen ügyetlen ember. Nincs is türelmem még tovább foglalkozni vele, hanem önnek ajánlok majd valamit.

— Oh köszönöm, de Alphonse kapott már állást.

— Ugy, hát még sem vezett kárba a fáradságom.

— De nem ott, ahova ön ajánlotta.

— Nem? Hát ugyan hol?

— A „L'Amiral” biztosító-társaságnál. Kétszáz frank havi fizetéssel.

— Kétszáz frank! Az bizony nagyon kevés. Nekünk hatszáz kell minden hónapban. Ha nyaralunk, természetesen nyolcz-kilencszáz is.

— Azonfelül én is keresek vagy hatvan-nyolcvan frankot havonkint.

— Mivel?

— Ruhákat varrok.

— Ruhákat varr? Lelkem, az nem magának való dolgozás! Egész nap szobában! Azért is van olyan rossz színben! (Megjegyezzük, hogy Cécile olyan piros volt, mint a pünkösdi róza.) Ajánlok én valami jobbat. Szerezzen száz frank kapitálást, vegyen női alsó- és olcsóbb felsőruhákat és ajánlgassa mindenhol.

— Szóval, hogy házaljak? Kérdezte Cécile bosszuzan.

— Nos hát, igen! Én ajánlanám . . .

— Nem, asszonyom, köszönöm jószágát. Megéltünk mi így is.

— De valami mellékes csak kell?

— Hiszen van is!

— Ah, az semmi. Várjon csak! Eszembe jutott valami.

A dajkám gyermeke, egy két hónapos leányka, falun van egy parasztságosnyál. Elvállalná havi tíz frankért? Én ajánlanám . . .

— De, asszonyom, mit gondolt? Egy két-hónapos gyereket! . . .

— Miért ne? Amellett aztán varrhatna ruhákat is.

— De csak nem leszek a más gyerekeknek rabszolgája!

— Fogadjon hozzá egy olcsó dajkát. Én ajánlok . . .

— Köszönöm, köszönöm . . . szolt Cécile visszafojtott haraggal.

— Még volna valami. Ha ez sem telszik, akkor levezem magukról a kezemet, mert már komolyan neheztelek magukra. Beszéljen a nagynéném sógornőjével. Igen jölköl uriasszony. Jövő hónapban tenzeri fürdőre utazik. Talán magával viszi társalkodónőnek.

— Keres valakit? Kérdezte Cécile akaratlan, merő szórakozottsággal.

— Nem, nem keres, de azért meglehet, hogy elviszi. Csak kedvesen kell vele beszélni. Aztán majd én is ajánlom . . .

Cécile bosszuságában az ajkába harapott.

— Ezért hivatott, asszonyom? kérdezte kissé mérgesen.

— Igen, leltem, ezért felelt Henriette hidegen. De őszintén szólva, meg is bántam már!

Aztán, mintha magához beszélne, így folytatta:

— Ilyen férfi, ilyen asszony! Semmi s-tetszik nekik! Ezeket az Isten sem segíthet. Bánom már, hogy annyit fáradtam értük, csak bosszuságot és kellemetlenséget szereztem magamnak. Ugy kell nekem! Miért vagyok olyan bolondul jószívű!

Cécile akkor már régen az utcán járt.

Közigazdaság.

A szőlőmoly és irtása.

A szőlőmoly évenként kétszer szokott mutatkozni. Az első nemzedék hernyói május elsejétől körülbelül június első negyedéig találhatók, a mikor kezdetben a fűrt apró bimbóit, később a nyíló virágot, majd az apró kötődő bogoyót pusztítják. E hernyó eleinte igen parányi és zöldes színű, később szennyes rózsás, vagy ibolyás szürkés, de feje fehér és az utána következő első testiz fekete-barna; teljesen felnőtt korában 8—10 milliméter hosszú. E hernyót a fűrtől sohasem lehet szabadon látni, mert a mig igen kicsi, addig belefurakodik a bimbókba, miközben azokat finom pókszállakkal összekötögeti, később pedig részint az elragott virágokból, részint elváló hulladékaiból ugyan-

csak a szájából eregetett szákkal a fűrt geredei között hosszukás fészket készít, a melynek belsejét kibéleli. E fészkekben tartózkodik és innen indul ki, hogy kártételit folytassa.

Julius elején teljesen kifejlődött és vagy az eddigi fészkekben, vagy ritkábban a karó és szőlőtöke alkalmas repedésében, de nem ritkán a szőlő kötözésére használt anyagban (szalma, guzsa csavart fűzveszők, sás vagy raffia között) készítet külön burkokban bebábozódik. — Bábja mint egy 6 milliméter hosszú és világosbarna.

Két hét múlva, július vége fele, vagy augusztus havában kikel e bábból a szőlő-molylepke, mely valamivel nagyobb és természetesebb a közönséges ruhamolytól, mert 7—8 milliméter hosszú és kiterjesztett szárnyal 13—15 milliméter szélesség. E molyra könnyen rá lehet ismerni arról, hogy a hátán, a felső szárnyain egy kis nyereg alakú és kávébarna színű sáv húzódik: a felső szárnyak hegyén a nyeregalakú rajzhoz hasonló színű pont van. Ha megül, szárnyait háztető formájára csapja össze.

E molylepke a nappal legnagyobb részét a levelek alsó felére húzódva tölti, csak este röpök, párosodik és a vagy már félig kifejlődött bogyókra, vagy nyelekre egyet-egyet, összesen mintegy 30—40 petét tojik. E pete fehéres és szabad szemmel nem igen vehető észre.

A petéből kikelő kis hernyócska, tehát a szőlőmoly második nemzedéke, mely színre és termetre majdnem teljesen azonos a júniusi hernyóval, augusztusban a bogyókba fura-kodik, részben egészen kirágja, részben csak kikezdi, de szálaival mindig összefonogatja. Az így megtamadott és összecsomózott bogyók, melyek legtöbbször a fűrt hegyén vannak, rothadnak, mert meg vannak sérülve s így rájok telepednek a különböző gombák.

Még mieelőtt a szűret ideje beköszönt, a hernyó elhagyja a fűrtöt és vagy a tökére, vagy a karóra vándorol, hol bebabozódási helyet magának készít, a melyben novemberig, vagy decemberig eleinte mint hernyó vesztegel s csak azután bábuzódik be. Ilyen báb alakjában kikel.

Május elején, de ha meleg a tavasz, már április végén megjelenik azután a molylepke, mely petéit a bontakozó hajtásokba, illetőleg a bimbókba tojja; e petékből kel ki az a nemzedék, mely tavasszal és nyár elején a virágfűrtöket szokta rongálni.

A szőlőmoly előfordul szörványosan Magyarországon, de olyan károkat nem igen okoz, mint pl. Svájcban, vagy a badeni nagyberczegségben. Mindazonáltal tanácsos, hogy ezt a kis megjelenését is figyelemmel kísérjük mindig.

Ahol csak szörványosan mutatkozik, pl. minden 5—10 tőkéen itt-ott egy hernyó, ott elég ha egyszerűen leszedjük; nagyobb infekció esetén azonban czélszerűbb a permetezéshez fogni. Az ehhez szükséges folyadék 3 kg. puha fekete szappanból, 1/2 kg. valódi pyrethrum (Zacherl) porból és tíz liter vízből készül olyan formán, hogy a vízben előbb a szappant feloldjuk, s aztán hozzá keverjük a pyrethrumot. E folyadékat azután még 90 liter tiszta vízzel kell fölhighítani. Permetezéskor, a mely bármely permetező készülékkel végrehajtható, csak a fertőzött fűrtöt kell permetezni, a töké többi részzeit nem kell bántani. — Jó, ha ilyenkor nem a permetező diót használjuk, hanem a folyadékat egyenes, vékony sugár alakjában löveljük a fűrt fertőzött részére.

Molyrajzás idején használhatók a molyfogó lámpák; egyszerű lámpások, melyek kívülről ártétszó, enyves felületű papírossal vannak bevonva: este a világosságnál neki röplő molyok neki mennek az enyves papírossal s odaragadnak.

A molylámpánál, mely esős időben, vagy holdvilágos estén nem alkalmazható, jobb a molylegyező. Ez egy fogóhoz erősített vé-

kony, de széles felületű fa-, vagy vastag papírelmezűl készül. E molylegyező egyik fele be van kenve ragadós anyaggal (gliczerin, vagy lenmagolaj és megolvastott kolofonium egyforma arányú keveréke). Az eljárás az, hogy a munkás az egyik kezével megvereti a tökét, másikkal pedig a legyézőt tartva utána suhint a felzavart molyt, a mely az ragadós felülethez odatapad. Ez a molyfogás tehát végrehajtható nappal is.

Tavasszal, szőlőnyitás idején, alkalmazható ellene a kéreghántás. Ez abból áll, hogy a töké felesleges kergét és az elszáradt csapokat leütjük s a tökén megmaradt repedésekbe húzódott bábokat hegyes árral megöljük. Ez alkalommal meg kell tisztítani a rajta meghúzódott bábókat a szőlőkarókat is, valamint, hogy el kell égetni a szőlőben maradt megelőző évi kötőanyagokat is. A tökérol levert kergét és fát szintén el kell égetni. Különösen kell vigyázni arra, hogy a kéreghántáskor kibullott kis bábók földön ne maradjanak. Ez oknál fogva tanácsos, hogy a töké alá már a munka megkezdése előtt valami ponyvát vagy zsákok teregesünk a melyről a hulladék aztán könnyen összeszedhető.

Különfélék.

Az amerikai zászoló eredete. Talán Amerikában magában is kevesen ismerik az amerikai csillagos loboگو eredetét. A csillagokat és ezüstcsikókat magának Washington Györgynek a családi czimeréből vették, a mint ez az althorpei temetőben, Skécziában, Washington János és Erzsébet sírján látható, kik a híres szabadsághőnek dedzülői voltak. A Washingtonok czimerében azonban csak két csik és három csillag van. Az amerikai csikok számát hétre szaporították, csillagot pedig annyit vettek, ahány államuk a szabadságharc alatt volt. Most az amerikai loboگو negyvennégy csillag van, megfelelően az Egyesült-Államokat alkotó negyvennégy államnak. A spanyol amerikai háború befejezése után talán két csillaggal több lesz a loboگو. Az egyik az Unióba bekebelezendő Kubáé, a másik a Fülöp-szigeteké.

Az új királyi palota konyhája. A budai új királyi palota építése már annyira előrehaladt, hogy hozzáfoghattak a szuterénben a konyhatűzhely berendezéséhez. Ez az egész berendezés hazai gyárakban készül. Az a takaréktűzhely, melyen az udvari ebédek készülnek, nyolcz méter hosszú és 2000 ember számára lehet rajta főzni, az egyes, részei légszuszfűtésre vannak berendezve, és vízvezetékkel ellátva. Az a takaréktűzhely melyen ő Felsége ebédjéi készülnek, negyedfél méter hosszú, delta féműl való és hazai fajansz gyárban készült, festett, zománcozott porcellán díszítéssel van borítva. Nemkülönböztet most építik a főherczegzek számára készülő takaréktűzhelyt és azt a tűzhelyt melyen a személyzet ebédjéi készül. Az — egyenlő hőmegosztást előidőző fűst-vezeték a padozat alatt fut le. A takaréktűzhelyek hosszú külföldi tanulmány után készültek s e nemben valóságos remekek. A négy takaréktűzhely értéke megközelíti a 100.000 forintot. A konyhák és mellékhelyiségeknek száma negyven.

A rögtönzés. Egy szellemes író a ház urnője fölcsólit, hogy írjon valamit az emlékkönyvébe. — Az író megteszi, azután leül egy sarokba, nem szól többé egy szót sem, csak folyton gondolkozik.

— Min töpreng oly sokáig? kérdezi a háziasszony.

— Kereselek egy jó gondolatot, hogy kéznél legyen, ha majd megint rögtönzőnm kell egy emléklapba.

Vasuti szenczciók. Stefenzon ideáját a gondolat sebességével tökéletesítik manapság a gépész-mérnökök.

Ujabbán két-kürtös lokomotivokat járatnak az angol és amerikai vonalokon. Az új szerkezetnél egymás mögött van a két kürtő elhelyezve és ovális pléhtokba foglalva, melynek keresztmetszettel tengelye a kazán hosszúsága irányába esik. — A fűtszekrény vízszintes fallal két részre van osztva. Az alsó részből nyúlik ki, a felsőn áthladván, az egyik kürtő, előidőző az alsó tüzesövek léghuzamát, míg a felső tüzesövek áthladvó egéstermekéke a második kürtőn át jutnak a szabadba.

Az amerikai lokomotivoknál, a melyek a St.-Louis-Chicago-St.-Paul vasuton járnak, egymás mellé vannak a kürtők helyezve és szintén egy közös csövel körülölvéve. A fűtszekrény e lokomotivoknál azonban nincsen két részre osztva, úgy, hogy a két kürtő csak a középső és felső tüzesövek huzamát egyenliti ki.

Piaczi árak.

— Julius 13. —

Buza (ó)	10.50	11.—
Rozs (ó)	8.—	8.20.
Árpa (uj)	5.30	5.50.
Zab (ó)	8.30	8.40.
Tengeri	5.20	5.40.
Szesz	literenként 58 1/2.	

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint állásomat elfoglaltam. Lakásom Nyiregyházán a vasúti-út 20-ik szám alatti házban, szemben a Julia gózmalommal van.

Tisztelettel

Kondor Mihály,

m kir. allami állatorvos.

(1—1)

Kgy. 129. K. 6385./1898.

Nyiregyháza város tanácsától.

Árlejtési hirdetmény.

Nyiregyháza város képviselőletének K. 6194/1898. sz. határozata alapján alíroított városi tanács részéről a pazonyi-utca utcóburkolási és csatornazási munkáinak zárt ajánlati versenytárgyalás útján való biztosítása ezennel közhírré tetetik.

Az előirányzott költség összegek a következők:

I. cs. Utóburkolási munkára 5268.98 frt.

II. cs. Csatorna építési munk. 6565.28 frt.

Összesen 11834.26 frt.

Ajánlatot lehet beadni az összes munkákra együtt és csoportonként külön-külön.

Az összes munkákra beadandó zárt ajánlatához 591 frt, a csoportonként benyújtandóra pedig az I. csoportra 263 frt a II. csoportra 328 frt bánompénz teendő le, vagy csatolandó övadékképes értékpapírokkal.

Az ajánlatok zárt borítékban, sajátkezűleg aláírva nyújtandók be és a kitüntetett költség összegből teendő engedmény az egységárak % engedményében tüntetendők ki, betűvel és számmal kiírva. Továbbá határozottan kifejezés adandó annak, hogy ajánlattevő a tervek és árlejtési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

A tervek, költségvetés és árlejtési feltételek a városi mérnöki hivatalban hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok folyó évi július hó 21-éig délelőtt 10 óráig a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be, a mikor a tanács által kiküldött bizottság által a tanácssteremben lesznek felbontandók. Elkésve érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Nyiregyháza, 1898. július hó 4-én.

Benes László,

polgármester.

(42—2—2)